

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinuma par tematu "Priekšlikums Padomes lēmumam par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņem"

(COM(2019) 151 final)

(2019/C 282/06)

Ziņotāja: **Ana BONTEA**

Atzinuma pieprasījums	Eiropas Savienības Padome, 12.3.2019.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 148. panta 2. punkts
Atbildīgā specializētā nodaļa	Nodarbinātības, sociālo lietu un pilsoniskuma specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	5.6.2019.
Pieņemts plenārsesijā	20.6.2019.
Plenārsesija Nr.	544
Balsojuma rezultāts (par/pret/atturas)	211/3/10

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. EESK atkārtoti norāda uz iepriekšējiem Komitejas secinājumiem un ieteikumiem saistībā ar dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņem, lai tās tiktu īstenotas ⁽¹⁾.

1.2. EESK atzinīgi vērtē ES un valstu pasākumus, kas veicinājuši progresu nodarbinātības jomā, un iesaka turpināt to īstenošanu un pilnveidošanu ar mērķi veicināt ekonomikas dzīvotspēju un sociālo ilgtspēju, kvalificētu, apmācītu un tātad tehnoloģiju attīstībai labāk sagatavotu darbaspēku, uz ekonomikas pārmaiņām reaģējošu darba tirgu, vispārējas nodarbinātības un sociālā progressa mērķu sasniegšanu, atšķirību mazināšanu, iespēju vienlīdzību visiem, sociālo iekļaušanu un nabadzības apkarošanu nolūkā novērst dzīves un darba apstākļu atšķirības reģionos un stiprināt darba tirgus darbību un sociālā dialoga efektivitāti.

1.3. EESK atkārtoti norāda, ka darba tirgus un sociālo tiesību reglamentējošo politiku izstrādē ir saskaņoti jāapvieno konkurētspējas, ražīguma un sociālās ilgtspējas/darba ņēmēju tiesību dimensijas, kuras ir savstarpēji saistītas. Visās ES, valstu un vietējo iestāžu īstenotajās politikās vajadzētu paredzēt pienācīgu līdzsvaru starp ekonomisko, sociālo un vides ilgtspēju.

1.4. Ir jāīsteno tāda politika un strukturālas reformas, kas veicinātu kvalitatīvu darbvietu radīšanu, atbildīgu uzņēmējdarbību, MVU un sociālo uzņēmumu attīstību.

1.5. EESK uzsver, ka ir svarīgi garantēt iekļaujošu, vienlīdzīgu un augstas kvalitātes tehnisko, profesionālo un terciāro izglītību, tostarp augstāko izglītību, nodrošināt tādas augsta līmeņa prasmes un zināšanas, kādas vajadzīgas darba dzīvē, kvalitatīvās darbvietās un uzņēmējdarbībā, kā arī veicināt mūžizglītības iespējas visiem.

1.6. Lai uzlabotu reformu izstrādi, īstenošanu un uzraudzību, svarīga nozīme ir sociālā dialoga efektīvai darbībai ⁽²⁾.

1.7. EESK joprojām iesaka turpināt darbu, ar kuru paredzēts novērst atšķirības, un norāda, ka augšupēja konverģence ir transversāls princips, kas jāņem vērā un jāiekļauj visās ES politikas jomās.

1.8. EESK vēlreiz norāda uz saviem secinājumiem un ieteikumiem attiecībā uz Eiropas sociālo tiesību pilāru ⁽³⁾.

⁽¹⁾ OV C 237, 6.7.2018., 57. lpp.

⁽²⁾ OV C 159, 10.5.2019., 1. lpp.; OV C 434, 15.12.2017., 30. lpp.

⁽³⁾ OV C 262, 25.7.2018., 1. lpp.; OV C 81, 2.3.2018., 145. lpp.; OV C 125, 21.4.2017., 10. lpp.

2. Vispārīgas piezīmes

2.1. Priekšlikumā Padomes lēmumam paredzēts 2019. gadā saglabāt četras dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnes, kas iekļautas Lēmuma (ES) 2018/1215⁽⁴⁾ pielikumā.

2.2. Iepriekšējos atzinumos⁽⁵⁾ EESK jau ir formulējis secinājumus un ieteikumus par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm, un norāda uz tiem arī šajā atzinumā, lai tās tiktu īstenotas.

2.3. EESK atzinīgi vērtē ES un valstu pasākumus, kas veicinājuši progresu⁽⁶⁾, un iesaka turpināt to īstenošanu un pilnveidošanu, vienlaikus turpinot uzlabot nodarbinātības kvalitāti un samazināt nevienlīdzību (jo darba tirgū joprojām vērojamas atšķirības starp dalībvalstīm, reģioniem un personu grupām, izaugsme nedod vienādu labumu visām valstīm, reģioniem un iedzīvotājiem, jo dažās valstīs joprojām ir augsts bezdarba līmenis, mājsaimniecību reālie ienākumi ir zemāki nekā pirms krīzes, kā arī augsts nabadzības līmenis).

2.4. Līdz 2020. gadam dalībvalstīm un Savienībai, vienojoties ar sociālajiem partneriem, ir jāizstrādā jauna saskaņota nodarbinātības stratēģija, kura cita starpā veicinātu ekonomisko dzīvotspēju un sociālo ilgtspēju, kvalificētu, apmācītu un tālāk tehnoloģiju attīstībai labāk sagatavotu darbaspēku, uz ekonomikas pārmaiņām reaģējošu darba tirgu, vispārējas nodarbinātības un sociālā progressa mērķu sasniegšanu, atšķirību mazināšanu, un stiprinātu darba tirgus darbību un sociālā dialoga efektivitāti.

3. Īpašas piezīmes

3.1. Palielināt pieprasījumu pēc darbaspēka un ieguldījumu apjomu

3.1.1. "Kā norādīts 2019. gada valstu ziņojumos, visas dalībvalstis ir saskārušās ar šķēršļiem ieguldījumiem dažādās politikas jomās". "Piemēram, liels regulatīvais un administratīvais slogs, tiesiskā regulējuma neparedzamība, tiesu sistēmu efektivitāte un neefektīva valsts pārvalde"⁽⁷⁾ (reformu īstenošanai un ieguldījumu veikšanai ir vajadzīga pietiekamas administratīvās un tehniskās spējas, lai dalībvalstis varētu sasniegt plānotos rezultātus), apgrūtinot un ilgstošas apstiprināšanas procedūras, nemaz nerunājot par prasmju trūkumu izglītības un apmācības sistēmu nepilnību dēļ. Vairākos pārskatos par valstīm minēts, ka prasmju nepietiekamība ir faktors, kas apgrūtina vai kavē ieguldījumus. Neraugoties uz nesenajiem centieniem un panākumiem⁽⁸⁾ saistībā ar dažiem finanšu sistēmas trūkumiem, jāmin arī joprojām vērojamas investīciju finansējuma pieejamības problēmas, ar kurām saskaras uzņēmumi, it sevišķi MVU⁽⁹⁾. Lai novērstu šīs nepilnības, kurām ir būtiskas pārrobežu sekas, ir vajadzīga atbilstoša rīcība ES un valstu līmenī, lai Savienība un tās dalībvalstis sasniegtu investīciju pirmskrīzes līmeni un mērķus, kas stratēģijā "Eiropa 2020" izvirzīti attiecībā uz pētniecību un izstrādi uzņēmumos un uz personāla apmācību.

3.1.2. Ir jāpieņem mērķtiecīgāka ieguldījumu politika, ko papildina vairākas labi izstrādātas strukturālās reformas, ar kurām paredzēts veicināt kvalitatīvu darbvietu radīšanu, atbildīgu uzņēmējdarbību un reālu pašnodarbinātību, kā arī atbalstu MVU un sociālo uzņēmumu izveidei un izaugsmei.

3.1.3. Ir jāpieņem iekļaujoša, saskaņota, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem labvēlīga horizontāla ES politika un jāpāriet no principa "vispirms domāt par mazajiem uzņēmumiem" (*Think Small First*) uz pieeju "vispirms rīkoties mazo uzņēmumu interesēs" (*Act Small First*). EESK atkārtoti norāda uz iepriekš formulētajiem Komitejas ieteikumiem⁽¹⁰⁾, to skaitā par tāda rādītāja izstrādi, ar kuru varētu izvērtēt apstākļus, kas veicina uzņēmējdarbību.

⁽⁴⁾ Padomes 2018. gada 16. jūlija Lēmums (ES) 2018/1215 par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm (OV L 224, 5.9.2018., 4. lpp.):

- palielināt pieprasījumu pēc darbaspēka,
- stiprināt darbaspēka piedāvājumu un uzlabot piekļuvi nodarbinātībai, prasmēm un kompetencēm,
- uzlabot darba tirgu darbību un sociālā dialoga efektivitāti,
- veicināt vienlīdzīgas iespējas visiem, sekmēt sociālo iekļaušanu un apkarot nabadzību.

⁽⁵⁾ OV C 332, 8.10.2015., 68. lpp., OV C 237, 6.7.2018., 57. lpp.

⁽⁶⁾ Paziņojums COM(2019) 150 final – Eiropas Savienībā septīto gadu pēc kārtas vērojama ekonomikas izaugsme. Ekonomikas atlabšana, kas turpinās, pozitīvi ietekmē darba tirgu un sociālo progresu. Stāvoklis nodarbinātības jomā turpina uzlaboties; 2018. gada ceturtajā ceturksnī darba tirgū iesaistījās 240 miljoni cilvēku, bet bezdarba līmenis (6,6 %) pazeminājās līdz 2000. gada līmenim. 2017. gadā vien no nabadzības un sociālās atstumtības izkļuva vairāk nekā pieci miljoni cilvēku.

⁽⁷⁾ Paziņojums COM(2019) 150 final (4. papildinājums); sk. arī paziņojumu COM(2019) 500 final.

⁽⁸⁾ "MVU un vidējās kapitalizācijas uzņēmumu piekļuve finansējumam 2014.–2020. gadā: iespējas un problēmas"(informatīvs ziņojums); OV C 345, 13.10.2017., 15. lpp.; OV C 197, 8.6.2018., 1. lpp.

⁽⁹⁾ Skatīt 8. zemspējas piezīmi.

⁽¹⁰⁾ COM(2019) 150 final.

3.1.4. Ņemot vērā demogrāfiskās tendences, ražīguma pieaugumam ir izšķiroša nozīme ilgtspējīgas ekonomiskās izaugsmes turpmākā nodrošināšanā visās dalībvalstīs. Politikas veidotāju un sociālo partneru galvenais uzdevums ir stimulēt ražīguma pieaugumu Eiropā ⁽¹¹⁾, veicot mērķtiecīgākus ieguldījumus fiziskajā kapitālā un cilvēkkapitālā un tehnoloģiju progresa izmantošanā ražošanas un pakalpojumu nozarē, palielinot produktīvus ieguldījumus inovācijā, pētniecībā un izstrādē, izaugsmi veicinošos projektos, kā arī fiziskajā un sociālajā infrastruktūrā, piemēram, IKT tīklos un aprūpes struktūrās. Ir vairāk jācenšas ieguldīt kvalitatīvu darbvietu izveidē un nestabilas nodarbinātības mazināšanā, jo arī tā ierobežo produktivitāti.

3.2. Uzlabot piekļuvi nodarbinātībai, prasmēm un kompetencēm ⁽¹²⁾

3.2.1. Viens no iemesliem bažām 2019. gadā ir apstiprinājums, ka strukturālās kompetences neatbilst darba tirgus prasībām un tādēļ ES uzņēmumiem ir arvien grūtāk atrast darbiniekus. Tas izskaidrojams ar atbilstīgu prasmju nepietiekamību Eiropas Savienībā, tādējādi palielinot spiedienu uz ražošanas jaudu. Prasmju nepietiekamība skar ne tikai valstis ar augstu nodarbinātības līmeni, bet arī valstis, kurās ir augsts bezdarba līmenis, un īpaši izteikta tā ir tādās nozarēs kā būvniecība, IKT pakalpojumi, inženierija un finanšu pakalpojumi ⁽¹³⁾. Lai šo situāciju pārvarētu, ir jāpieņem iedarbīgāki pasākumi, lielākajā daļā valstu prioritārā kārtībā reformējot izglītības un apmācības sistēmas un veicinot pieeju, kuras pamatā ir augstākās izglītības rezultāti.

3.2.2. Prioritātes ir šādas: garantēt taisnīgas un vienlīdzīgas iespējas, vienlīdzīgu piekļuvi kvalitatīvai izglītībai un augstam prasmju un zināšanu līmenim, kā arī iegūto zināšanu taisnīgu sadali.

3.2.3. Izglītības iestādēm un pasniedzējiem būtu vajadzīgs atbalsts, telpa un rīki, kas nepieciešami, lai demokrātijas, aktīva pilsoniskuma, kritiskās domāšanas, tolerances un miera vērtības saistītu ar problēmām, ko rada migrantu un bēgļu integrācija, labo spēku ekstrēmisms un populistisks nacionālisms.

3.2.4. Uz duālo izglītību balstītu profesionālās izglītības un apmācības sistēmu efektīva darbība veicina jauniešu nodarbinātību.

3.2.5. Lai visiem skolotājiem un skolēniem, kā arī iedzīvotājiem, to skaitā marginalizētu teritoriju iedzīvotājiem, būtu pilnīga digitālā pratība, ir jāparedz atbilstīgi publiskie līdzekļi, mūsdienīgs aprīkojums un jāpieņem darbā kompetents tehniskais personāls.

3.2.6. Prasmju trūkuma novēršana ir daudzpusīgs uzdevums, kura īstenošanā ir jāiegulda milzīgs darbs. Visos līmeņos ir jāveicina radošums, uzņēmējdarbības gars un mobilitāte izglītībā un apmācībā, kā arī mūžizglītība un ciešāka saikne starp uzņēmumiem un izglītības pakalpojumu sniedzējiem. Svarīga nozīme šajā ziņā ir arī sociālajiem partneriem.

3.2.7. Personām ar invaliditāti un citām grupām, kas saskaras ar nelabvēlīgiem apstākļiem, ir vajadzīga ne tikai piekļuve kvalitatīvai izglītībai un profesionālai apmācībai, bet arī mērķorientēti pasākumi un atbalsts, kas viņiem nodrošinātu labāku piekļuvi darba tirgum.

3.3. Palielināt sociālā dialoga efektivitāti valstu un ES līmenī ⁽¹⁴⁾

3.3.1. Labi funkcionējošam sociālajam dialogam ir svarīga nozīme iepriekš minēto augšupejas sociālās konverģences, kvalitatīvas nodarbinātības, kvalifikācijas un prasmju pieejamības mērķu sasniegšanā un ar tiem saistīto reformu izstrādes un īstenošanas uzlabošanā, jo tas palielinātu ieinteresētību.

3.3.2. Visā Eiropas pusgada procesā ir plaši un savlaicīgi jāiesaista sociālie partneri, lai plašāk iesaistītu tos politikā un tādējādi sekmētu politikas īstenošanu, ievērojot gan darba ņēmēju, gan darba devēju intereses. Sociālo partneru sadarbība var sekmēt ekonomikas, nodarbinātības un sociālās iekļaušanas politiku veiksmīgu īstenošanu, to ilgtspēju un iekļautību.

⁽¹¹⁾ Sk. 10. zemsvītras piezīmi.

⁽¹²⁾ SOC/622 (izstrādes procesā); OV C 62, 15.2.2019., 136. lpp.; OV C 228, 5.7.2019., 16. lpp., OV C 237, 6.7.2018., 8. lpp.; OV C 81, 2.3.2018., 167. lpp.; OV C 13, 15.1.2016., 57. lpp.; OV C 161, 6.6.2013., 67. lpp.

⁽¹³⁾ Skatīt EESK pasūtīto pētījumu "Prasmju neatbilstība", 2018. gads.

⁽¹⁴⁾ OV C 159, 10.5.2019., 1. lpp.; OV C 434, 15.12.2017., 30. lpp.

3.3.3. Sociālie partneri var rast inovatīvus risinājumus, kas ļautu reaģēt uz pārmaiņām sabiedrībā un darba tirgū, uz demogrāfiskajām pārmaiņām, digitalizāciju un globalizācijas sekām. Valstu un Eiropas tiesiskajā regulējumā būtu jānodrošina inovācijas iespējas uzņēmumu, nozaru un dalībvalstu līmenī ar mērķi stimulēt sociālo partneru attīstību. Četrpusējā paziņojumā "Jauns sākums sociālajam dialogam" (2016) apstiprināts, ka Eiropas Sociālajam fondam (ESF) ir svarīga nozīme sociālo partneru spēju stiprināšanā, un EESK mudina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, lai tiktu īstenoti sociālo partneru ieteikumi ⁽¹⁵⁾.

3.3.4. Sociālo partneru līdzdalībai Eiropas pusgadā ir vajadzīgs papildu atbalsts spēju stiprināšanai, kas dotu iespēju piedalīties dažādos procesa posmos, tostarp reformu īstenošanā. Dažās valstīs sociālo partneru spēju stiprināšana ir svarīga, lai transponētu Eiropas sociālā dialoga rezultātus.

3.3.5. 2019. gada pārskatos par valstīm uzsvērts, ka pozitīva attīstība atsevišķās valstīs kontrastē ar regresu citās valstīs. Dažās dalībvalstīs sociālo partneru līdzdalība valsts līmenī ir faktiski samazinājusies. Apspriešanās ar sociālajiem partneriem būtu jāizvirza par obligātu prasību.

3.3.6. Reformu izstrādē, īstenošanā un uzraudzībā lielāka nozīme būtu jāpiešķir sociālajam dialogam. Ir jāpanāk, ka sociālo partneru vienošanās, kurās norādīti neatliekamie uzdevumi un politiskie faktori darba tirgus uzlabošanai, tiktu ņemti vērā tikpat lielā mērā kā pārskati par valstīm un rezultātu pārskati par rādītājiem sociālajā jomā.

3.4. Veicināt vienlīdzīgas iespējas visiem, sekmēt sociālo iekļaušanu un apkarot nabadzību ⁽¹⁶⁾

3.4.1. EESK atkārtoti norāda, ka darba tirgus un sociālo tiesību reglamentējošo politiku izstrādē ir saskaņoti jāapvieno konkurētspējas, ražīguma un sociālās ilgtspējas/darba ņēmēju tiesību dimensijas, kuras ir savstarpēji saistītas. Visiem dalībniekiem ir jāapņemas veicināt iekļaujošu izaugsmi un vienlaikus radīt labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbībai, lai radītu vairāk un labākas kvalitātes darbvietas. Taisnīgāku sabiedrību varēs izveidot tikai tad, ja tiks radīta izaugsme un ilgtspējīgākas un iekļaujošākas darbvietas, lai garantētu iedzīvotājiem pienācīgu darba apstākļus, pietiekamu darba samaksu un pensijas un iespēju īstenot savas tiesības.

3.4.2. Lai gan situācija visā Eiropā uzlabojas, darba tirgū joprojām saglabājas atšķirības starp dalībvalstīm, reģioniem un dažādām iedzīvotāju grupām. Izaugsme nesniedz vienādu labumu visām valstīm, reģioniem un iedzīvotājiem. Dažās dalībvalstīs joprojām ir liels bezdarbs, māsājniecību ienākumu līmenis ir zemāks nekā pirms krīzes, un nabadzības līmenis ir augsts. Atšķirības starp reģioniem joprojām ir lielas, turklāt dažās dalībvalstīs tās pieaug.

3.4.3. Konkrētām valstīm adresētie ieteikumi ⁽¹⁷⁾ var būtiski uzlabot nodarbinātības politikas un Eiropas sociālo tiesību pilāra pamatnostādņu efektivitāti, tādējādi nodrošinot iespēju veidot valstu politikas saskaņā ar pamatnostādnēm un pilāra principiem nolūkā gūt kopīgus rezultātus. Ar šiem ieteikumiem būtu jāsamazina minētās atšķirības un jāpaliek attiecīgie resursi, virzot tos uz šā mērķa sasniegšanu.

3.4.4. Dažās dalībvalstīs bezdarba līmenis nav pazeminājies līdz agrākajam līmenim un joprojām pārsniedz 10 %. Vairākās valstīs jauniešu situācija joprojām ir problemātiska: lielais skaits jauniešu, kuri nav nedz nodarbināti, nedz iesaistīti izglītībā vai apmācībā, rada bažas par viņu pašreizējo un turpmāko nodarbināmību ⁽¹⁸⁾. Citās valstīs turpmāko izaugsmi kavē arvien lielāks darbaspēka trūkums.

3.4.5. Kopumā, neraugoties uz sieviešu nodarbinātības līmeņa pieaugumu, joprojām vērojamas nodarbinātības līmeņa atšķirības starp dzimumiem un darba samaksas atšķirības ⁽¹⁹⁾. Īpaši grūti atrast darbu ir mazkvalificētām un migrantu izcelsmes personām ⁽²⁰⁾. Arī personas ar invaliditāti joprojām ir nelabvēlīgā situācijā ⁽²¹⁾. Turklāt daudzās dalībvalstīs vērojamas ļoti lielas reģionālās atšķirības saistībā ar dalību darba tirgū. Demogrāfiskās pārmaiņas un tehnoloģiju attīstība pārveido Eiropas darba tirgu. Lai šīs problēmas atrisinātu, ir jāpieņem likumdošanas un administratīvie pasākumi un jāveido attiecīgo iestāžu sadarbība ar sociālajiem partneriem.

⁽¹⁵⁾ Eiropas Savienības Padomes prezidentvalsts, Eiropas Komisijas un Eiropas sociālo partneru paziņojums "Jauns sākums sociālajam dialogam", 2016.

⁽¹⁶⁾ OV C 367, 10.10.2018., 15. lpp.; OV C 237, 6.7.2018., 1. lpp.; OV C 440, 6.12.2018., 135. lpp.; SOC/620 (izstrādes procesā); OV C 228, 5.7.2019., 7. lpp.

⁽¹⁷⁾ Konkrētām valstīm adresētie ieteikumi.

⁽¹⁸⁾ OV C 62, 15.2.2019., 142. lpp.

⁽¹⁹⁾ SOC/610(OV C 240, 16.7.2019., 3. lpp.); OV C 110, 22.3.2018., 26. lpp.; OV C 440, 6.12.2018., 37. lpp.; OV C 262, 25.7.2018., 101. lpp.; OV C 110, 22.3.2019., 20. lpp.

⁽²⁰⁾ "Imigrācijas un integrācijas neesamības izmaksas" (informatīvs ziņojums); OV C 264, 20.7.2016., 19. lpp.; OV C 71, 24.2.2016., 46. lpp.

⁽²¹⁾ OV C 34, 2.2.2017., 15. lpp.; OV C 367, 10.10.2018., 20. lpp.; SOC/616 (izstrādes procesā).

3.5. Eiropas sociālo tiesību pilārs

3.5.1. Eiropas sociālo tiesību pilāram ir svarīga nozīme darba apstākļu, atalgojuma un sociālās aizsardzības sistēmu uzlabošanā Eiropā. Turklāt tam ir būtiska nozīme, lai garantētu darba un privātās dzīves līdzsvaru un uzlabotu sociālos standartus un ES dalībvalstu konvergenci, konkrēti, darba koplīguma slēgšanu un sociālo pakalpojumu pieejamību. EESK atkārtoti norāda uz secinājumiem un ieteikumiem, ko tā jau formulējusi iepriekšējos atzinumos par Eiropas sociālo tiesību pilāru ⁽²²⁾.

3.5.2. Publicētajos 2019. gada ziņojumos par valstīm īpaša uzmanība pievērsta dalībvalstu rezultātiem dažādu Eiropas sociālo tiesību pilāra dimensiju īstenošanā. Pilāra īstenošana ir orientēta iekļaujošas, taisnīgas un ilgtspējīgas izaugsmes panākšanai.

3.5.3. Darba tirgus nākotni vajadzētu izvirzīt par galveno tematiku debatēs par sociālo tiesību pilāru, un tajās būtu jāapspriež būtiskās pārmaiņas darba tirgū, kā arī jāpieņem saskaņota ES stratēģija nodarbinātības jomā, kas ietvertu šādus jautājumus:

- ieguldījumi un inovācija,
- nodarbinātība un kvalitatīvu darbvietu izveide,
- taisnīgi darba apstākļi visiem,
- taisnīga un vienmērīga pāreja, kas balstīta uz aktīvu darba tirgus politiku,
- visu ieinteresēto personu, īpaši sociālo partneru, iesaiste.

3.5.4. Visām ieinteresētajām personām ir jāsadarbojas, lai nākotnē nodrošinātu taisnīgu un iekļaujošu darba vidi, kas piedāvā nodarbinātības iespējas visiem un sekmē sociālo progresu, kvalificētu un motivētu darbaspēku, kuram ir pienācīgs atalgojums un pieejamas kvalitatīvas darbvietas.

3.5.5. Šis progress ir jāfinansē: dalībvalstīs pilāru varēs efektīvi īstenot tikai tad, ja tiks piešķirti pietiekami līdzekļi ieguldījumiem sociālajā politikā, kuras mērķis ir piemērot tiesības un principus ar konkrētu politisko iniciatīvu palīdzību. Šajā nolūkā ir jāizmanto tādi mehānismi kā Eiropas Sociālais fonds un Eiropas Stratēģisko investīciju fonds.

3.6. ES finansējums ⁽²³⁾

3.6.1. EESK atzinīgi vērtē ESF+ regulas projektā formulēto nodomu stiprināt ESF saikni ar Eiropas pusgada procesu, īpaši konkrētai valstij adresēto ieteikumu īstenošanu.

3.6.2. Dažās dalībvalstīs ES finansējums veido būtisku daļu no publiskajiem ieguldījumiem. ES finansējuma labāka pielāgošana Eiropas pusgada analīzei un ieteikumiem, dotu iespēju uzlabot rezultātus un nostiprināt kohēzijas politikas finansējuma ietekmi.

3.6.3. Tādi instrumenti kā Eiropas Stratēģisko investīciju fonds un Eiropas strukturālie un investīciju fondi būtu jāveido tā, lai tiem būtu izšķirīga nozīme darbvietu radīšanā un izaugsmē, kā arī teritoriālās un sociālās kohēzijas veicināšanā. EESK uzskata, ka šie fondi ir jāizmanto efektīvāk un lietderīgāk un ka par prioritāti jāizvirza ES ilgtermiņa ieguldījumi kvalitatīvā sociālajā infrastruktūrā un pakalpojumos, tostarp izmantojot Eiropas Stratēģisko investīciju fonda un Eiropas Investīciju bankas līdzekļus, un tas jāsaista ar pilāra īstenošanu.

3.7. Digitalizācija

3.7.1. Vairākos atzinumos EESK ir apskatījusi jautājumu par digitalizāciju un tās ietekmi uz darba organizēšanu un nodarbinātību ⁽²⁴⁾.

⁽²²⁾ OV C 125, 21.4.2017., 10. lpp.; OV C 81, 2.3.2018., 145. lpp.; SOC/614 (izstrādes procesā).

⁽²³⁾ OV C 62, 15.2.2019., 165. lpp.

⁽²⁴⁾ OV C 237, 6.7.2018., 8. lpp.; OV C 129, 11.4.2018., 7. lpp.; OV C 237, 6.7.2018., 1. lpp.; OV C 434, 15.12.2017., 36. lpp.; OV C 434, 15.12.2017., 30. lpp.; OV C 173, 31.5.2017., 45. lpp.; OV C 303, 19.8.2016., 54. lpp.; OV C 13, 15.1.2016., 161. lpp.; OV C 128, 18.5.2010., 74. lpp.; SOC/622 (izstrādes procesā).

3.7.2. Pateicoties panāktajam progresam tādās jomās kā ģenētika, mākslīgais intelekts, robotika, nanotehnoloģijas, 3D drukāšana un biotehnoloģija, ceturtā rūpniecības revolūcija būtiski mainīs patēriņa, ražošanas un nodarbinātības modeļus, un līdz ar to uzņēmumiem, publiskās pārvaldes iestādēm un iedzīvotājiem būs proaktīvi jāpielāgojas, lai risinātu būtiskos problēmjautājumus. Līdztekus tehnoloģiju revolūcijai būtiska ietekme ir vairākiem ar šīm pārmaiņām saistītiem sociālekonomiskiem, ģeopolitiskiem un demogrāfiskiem faktoriem, jo tie darbojas vairākos virzienos un pastiprina viens otru. Līdz ar visas rūpniecības pielāgošanos lielākajā daļā profesiju notiek krasas pārmaiņas.

3.7.3. Dažas darbvietas vairs nebūs vajadzīgas, savukārt citas – strauji attīstīsies, tomēr arī pašreizējās darbvietās ir vajadzīgas jaunas prasmes. Īpaši pasākumi ir vajadzīgi, lai novērstu prasmju trūkumu, masu bezdarbu un pieaugošo nevienlīdzību, šajā nolūkā paredzot darba ņēmēju pārkvalificēšanos un prasmju pilnveidošanu, proaktīvu pieeju mūžizglītībai, stimulējošus pasākumus un atbilstīgu aprīkojumu, kā arī daudznozaru partnerības.

3.7.4. Labāka izpratne par pārmaiņām darba raksturā un darba attiecībās digitālajā laikmetā dotu iespēju palielināt ES nodarbinātības politikas efektivitāti.

3.7.5. Par prioritāti jāizvirza mūžizglītība, pārkvalificēšanās un prasmju pilnveidošana, lai ikvienam būtu iespēja atrast darbu globalizētā progresīvo tehnoloģiju darba vidē un būtu pieejama informācija un pakalpojumi, tostarp pamatpakalpojumi.

3.7.6. Digitālajā laikmetā ir svarīgi garantēt piekļuvi tīkliem un digitālās pratības apmācībai personām, kuras pakļautas riskam, un nodrošināt tām iespēju īstenot savas tiesības un piekļūt sociālajiem pakalpojumiem, it īpaši pamatpakalpojumiem.

3.7.7. Arī digitālā atstumtība var būt viens no iemesliem, kas rada jaunus nevienlīdzības veidus un sociālos riskus, kas saistīti ar digitālo revolūciju, jo atsevišķām iedzīvotāju grupām nav IT prasmju un pamatzināšanu, kas vajadzīgas, lai piekļūtu informācijai un pakalpojumiem, tostarp pamatpakalpojumiem.

Briselē, 2019. gada 20. jūnijā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Luca JAHIER*

PIELIKUMS

Šis specializētās nodaļas atzinuma punkts tika grozīts, lai atspoguļotu pilnsapulces apstiprināto grozījumu, taču sākotnējais formulējums saņēma vairāk nekā vienu ceturto daļu nodoto balsu (Reglamenta 59. panta 4. punkts):

1.4. Ir jāsteno strukturālas politikas un reformas, kas veicinātu kvalitatīvu darbvietu radīšanu, atbildīgu uzņēmējdarbību, MVU un sociālo uzņēmumu attīstību un principa "vispirms domāt par mazajiem uzņēmumiem" (*Think Small First*) aizstāšanu ar pieeju "vispirms rīkoties mazo uzņēmumu interesēs" (*Act Small First*).

Balsojuma rezultāts:

Par: 117

Pret: 86

Atturas: 15
